Technika és tervezés 6. évfolyam Helyi tantárgyi tanterv

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

Az iskolában technika és tervezés tantárgyból nem folyik emeltszintű, tagozatos képzés. Minden osztály számára azonos tantervet határoz meg az intézmény.

A tantárgy órakerete:

Évfolyam	Heti órakeret	Évi órakeret	Kerettantervi órakeret	Helyi tervezésű órakeret
6.	1	36	34	2

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

A tantárgy a szabadon tervezhető órakeretből nem kapott megemelt óraszámot. A tantárgy tanítása során nincs csoportbontás.

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. mellékletében kiadott technika és tervezés tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv.

Megjegyzés:-

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: Molnárné Nagy Orsolya

A tantárgy helyi tantervét véleményezte, a nevelőtestület számára elfogadásra javasolta:

Szilágyiné Nagy Enikő

2. A helyi tanterv tantárgyi tantervének áttekintése

2.1. táblázat

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

6. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi	Helyi többlet-	Témakör
	óraszám	óraszám (±)	összidőkerete
Gyógynövénytermesztés és szántóföldi kultúrák	6		6

A talaj gondozása javítása	4		4
Növényvédelem a biokertben	4		4
Téli tevékenységek	10		10
Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	10	2	12
Évfolyam összesen	34	2	36

2. 2. táblázat

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret felhasználása

Tematikai egység Téma Ismerjük meg kerti növényeinket Fűszer és gyógynövények a lakásban Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben Összesen: 2	6. évfolyam:	Szabad órakeret:	2
Ismerjük meg kerti növényeinket Fűszer és gyógynövények a 1 lakásban Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben			
növényeinket Fűszer és gyógynövények a 1 lakásban Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben	Tematikai egység	Téma	Óraszám
Fűszer és gyógynövények a lakásban Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben		Ismerjük meg kerti	1
Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben		növényeinket	
Zöldségfélék, gyógynövények termesztése az iskolakertben			1
termesztése az iskolakertben		lakásban	
termesztése az iskolakertben			
termesztése az iskolakertben	Zöldségfélék, gyógynövények		
Összesen: 2	0011110 5E1000 WE 10110 10110 101		
Összesen: 2			
		Összesen:	2

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS 6. OSZTÁLY

ÁLTALÁNOS BEVEZETŐ

A technika és tervezés tantárgy "C": **Kertészeti technológiák** modulja ajánlott azoknak az intézményeknek, ahol:

- a teljes iskolai életet meghatározza a felelős környezet- és egészségtudatos életvitel kialakítása és fejlesztése,
- az iskolakerti tevékenységeket a természettudományos nevelés alapjának tekintik,
- rendelkezik az intézmény iskolakerttel, vagy tervezi annak kialakítását.

Külön jelentősége lehet a modulnak azokban az intézményekben, ahol:

- az iskola körzetében élő tanulók kertes lakóházakban élnek (falvakban, kisvárosokban, nagyvárosok kertvárosaiban, zöldövezeteiben), lehetőségük van az iskolában elsajátított ismereteket, fejlesztett készségeket otthonukban gyakorlati tevékenység során alkalmazni, továbbfejleszteni;
- a lakosság megélhetésének fő vagy jelentős forrása a mezőgazdaság, hagyománya van a gazdálkodásnak;
- a fiataloknak a mezőgazdaság felé orientálódva esélyük van majdani szakmai tanulmányaik után megélhetést biztosító munkára;
- a családok nehéz körülmények között élnek, s esélyt teremtene számukra, ha gyermekeik az iskolában elsajátíthatnák az alapvető családellátó mezőgazdasági tevékenységeket;
- sajátos nevelési igényű gyermekeket tantermen kívüli eszközökkel is szeretnének integrálni az iskola munkájába, ill. kiemelt cél a szabálykövetés, a társas és életviteli kompetenciák, attitűdök fejlesztése,
- fontosnak tartják az informális tanulás, szabadtéri és valóságalapú tanulás, az aktív rekreáció lehetőségeit.

A kerettanterv értelmezésében az iskolakert bármilyen gyermekközösség (többségében óvodai, iskolai) rendszeres és értelmező tevékenységével gondozott, oktatás-nevelés és felüdülés céljával művelt kert.

A tantárgy tanulásának-tanításának célja, hogy alapvető kertészeti ismeretek közvetítésével, a tanulók életkorának megfelelő kertművelési, -ápolási technikák elsajátításával, begyakorlásával biztosítsa a környezet- és egészségtudatos életvitel vezetésének feltételeit.

A modul ismeretanyaga hátteret teremt olyan napi döntések meghozatalához, amelyek tudatos fogyasztói magatartásról tesznek tanúságot.

Az iskolakertben végzett munka – biztonságos, felnőttek által irányított kertművelés – megteremti a feltételrendszerét annak, hogy a tanulók döntéseikért, cselekedeteikért és azok következményeiért felelősséget vállaljanak, felelősségtudatuk elmélyüljön. Lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók a gyakorlatban tapasztalhassák meg a munkamegosztás jelentőségét, az egyénenként, kis csoportokban végzett munka összeadódó értékét, az együttműködés jelentőségét, az értékteremtés, az alkotás örömét, a munka megbecsülését. Ezek együttesen szolgálják a teljes nevelési folyamatot átható,

munkára, életpálya-építésre, együttműködésre és kölcsönös tiszteletadásra nevelés megvalósítását, az önismeret, a társas kultúra fejlesztését.

A tanulók megismerik szűkebb környezetük (vidékük, tájegységük) sajátos mezőgazdasági hagyományait, őshonos növényeit, állatait. Néprajzi ismereteiket gyakorlati tapasztalatokkal egésrzítik ki. Felértékelődik a környezet folyamatos észlelése, a népi kalendárium, a jeles napok bölcsessége, az előttünk járó generációk tudása, tapasztalata.

Az egészségnevelés terén kiemelkedő jelentőségű a modul tanítása, hiszen élelmiszer előállításáról szól. A kerti terményeket azonnal megkóstolhatják a gyerekek, feldolgozhatják, tartalékot képezhetnek. Mindezek a tevékenységek az élelmiszer-biztonság és az öngondoskodás irányába mutatnak. A gyerekek megismerik, vásárlás során ki tudják választani az egészséges élelmiszereket, biztonsággal tudják azokat feldolgozni, tárolni.

Az iskolai kerti tevékenység otthon a családot is arra késztetheti, hogy néhány alapvető növényt termesszenek, illetve alkalmat teremthet számukra új fajok, fajták vagy éppen a régi, őshonos, mára elfeledett növények megismerésére, kipróbálására.

A rendszeresen végzett kerti munka az egészséges testmozgáson túl a lelki egészség megőrzésének is egyik eszköze.

A környezeti nevelés terén a környezet ismeretén alapuló tudatosságot alakítunk ki. A tantárgy tanítása során a tanuló megtapasztalja az erőforrások tudatos, takarékos használatát (pl. locsolásesővízgyűjtés, komposztálás stb.), a felelősségteljes gazdálkodás gyakorlatát. Így válik napjai részévé a javakkal való észszerű gazdálkodás, s megtanulja mérlegelni döntései következményeit és kockázatát.

A kertben mint "szabadtéri tanteremben" megvalósuló valóságalapú tanulás lehetőséget nyújt más tantárgyak ismeretanyagának szemléltetésére, mélyebb megértést, gyakorlati alkalmazást célzó tanítására a jelenségalapú tanulás keretében.

Az iskolakerti munka csak a tanév meghatározott részében végezhető, ezért a témakörök sorában szereplő "Téli tevékenységek" megadott időkeretébe az iskola helyi tantervében a technika és tervezés tantárgy A, B és D moduljaiból választhat tartalmakat, az iskolakerthez, biztonságos közlekedéshez kapcsolódó témákat, az intézményi sajátosságok, a tanulók érdeklődésének figyelembevételével.

6. évfolyam

A kétéves nevelési-oktatási szakaszban a tantárgy tanításának középpontjában az egészség- és környezettudatos életvitel áll. A tanuló megismeri az iskolakertben termesztett zöldségféléket, gyümölcsöket, fűszer- és gyógynövényeket, szántóföldi növényeket, jelentőségüket, helyüket az étrendünkben. Megismeri ezek tárolásának, tartósításának, elkészítésének különféle módjait.

A tanulási folyamat valóságra épülő, jelenségalapú, tapasztalati, cselekvésorientált tevékenység. A tanuló haszonnövényekkel foglalatoskodik, a tanórákon valódi földet művelve, saját terv mentén; csapatban dolgozva zöldségeket, gyógy- és fűszernövényeket termeszt, kóstol, feldolgoz, elfogyaszt. Ez a tevékenység problémamegoldásra, munkára készteti a tanulót, alkalmat ad az együttműködésre, a közösséghez tartozás megélésére.

Tevékenysége során a tanuló megismerkedik a hagyományos gazdálkodással, a mai nagyüzemi termesztéssel, megtapasztalja, hogy milyen a gazdák élete.

A kertalapú tanulás fő helyszíne az iskolakert, mely égig érő tanteremként funkcionálva teret, helyet ad a tanórán kívüli tevékenységnek is. Mindez folyamatos projektalapú munkát kíván a tanulótól, hiszen a termesztési időszak tavasztól őszig, a tanéveken átívelve tart, így az egyes évfolyamok egymásba fonódnak, a nyári szünetben is gondozni kell a növényeket, be kell takarítani a termést.

Hangsúlyos a fenntarthatóságra nevelés: az iskolakert nemcsak segít megismertetni a természetet, hanem felelős, gondozói magatartás kialakítását is szolgálja. Ebben gyakorlati tapasztalatokkal támogatja a természetismeret, a hittan és etika fenntarthatósággal, a természeti környezetünk iránti felelősséggel kapcsolatos tartalmait.

A kert, a kertben végzett munkatevékenység, a gazdálkodás továbblépési lehetőséget kínál a felsőbb évfolyamokon indított diákvállalkozás, a gazdálkodási-pénzügyi ismeretek közvetítésének irányába.

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Gyógynövénytermesztés és szántóföldi kultúrák Órakere 6 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	 A növény azonosításához szükséges lényeges tulajdonságo felismerésének fejlesztése Jellemző tulajdonságok és termesztési igények közötti összefüggése értelmezése Problémahelyzetben megoldási stratégiák összehasonlítása Tevékenység során együttműködési készségek fejlesztése Véleményformálás az egészséges táplálkozásról Környezet- és egészségtudatos szempontok alkalmazása a tevékenysége végzése során Globális élelmezési probléma értelmezése A cselekvő tudatosság alkalmazása Szabálykövető, kooperatív magatartás alkalmazása munkavégzés során

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Kertészeti alapismeretek Az egyes műveletek végzésének szerszámai, eszközei és használatuk	választ stratégiát, optimalizál;	Természetismeret: Növények, kultúrák megfigyelése, a megfigyelések rögzítéseű

- A fűszernövénykert jellemző növényei, csoportosításuk és felhasználásuk
- Szántóföldi növényeink, csoportosításuk és felhasználásuk

Kertművelés és -ápolás

- Baleset-megelőzési szabályok
- Őszi munkák a fűszer- és gyógynövénykertben: növényi részek begyűjtése, magfogás, növények ritkítása, visszametszése, fagyvédelme
- Őszi munkák a szántóföldi parcellában: betakarítás, téli tárolás előkészítése

Élelmiszertermelés és -feldolgozás

- Az iskolakertben termesztett növények szerepe, jelentősége az egészséges táplálkozásban
- Ételkészítési technológiák a megtermelt élelmiszerek feldolgozásához
- Higiéniai és élelmiszerbiztonsági szabályok
- Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai
- Az állattartás hagyományai, értékei, hungarikumai
- A gabonafeldolgozás (malom-, sütőipar) technológiai folyamatai

Pályaorientáció

 A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;

egészség- és környezettudatosan Rajz: Térképkészítés dönt és tevékenykedik;

érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét;

ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

szerint Növények begyűjtése, tudását betakarítása Magok begyűjtése

 Tanulási utak a megismert 	
szakmák megszerzéséhez	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	gyógynövény, fűszernövény, gabonafélék, olajnövények, nagy fehérjetartalmú növények; takarmánynövények, ipari növények; GMO, liszt, dara, kása, lisztek jelölési rendszere, a kenyér alapanyagai
----------------------------	--

Tematikai egység/Fejlesztési cél	A talaj gondozása, javítása	Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ok-okozati összefüggések felismerése Tényeken alapuló következtetések levonása Felelősségérzés munkavégzésének eredményéért és minőségéé	ert

Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
 Kertészeti alapismeretek Talajjavítási módok A talajerő-utánpótlás szükségessége és lehetőségei (állati és növényi szerves trágyák, műtrágyák előnyeihátrányai); a talaj védelme Kertművelés és -ápolás A talaj előkészítése növénytermesztésre: hulladékgazdálkodás, komposztálás A talaj védelmének módjai (mulcsozás, növényborítás, védelem szermaradványoktól és szennyezőktől, megfelelő vízgazdálkodás és öntözővíz, talajnedvesség és talajszerkezet – a talajpusztulási folyamatokkal összefüggésben) 	önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat, adatgyűjtés útján; megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben; szempontokat határoz meg a környezeti állapot felméréséhez, bizonyos eltéréseket számszerűsít; érti és értékeli a globális változásokat érintő lehetséges megoldások és az emberi tevékenység szerepét, jelentőségét; érti a társadalmi munkamegosztás lényegét, az egyes foglalkoztatási ágazatok jelentőségét; ismeri az egyes modulokhoz	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Növényvédelem a biokertben			Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ember személyes felelősségének felismerése a környezet alakításában Konkrét problémahelyzetben cselekvő elkötelezettség értelmezése Digitális kompetenciák fejlesztése mérési, megfigyelési adatok összegzése során Ok-okozati összefüggések értelmezése adatok elemzése során Következmények, kockázatok becslésére, értékelésére vonatkozó kompetenciák fejlesztése tervek, tapasztalatok mentén			
Problémák, jelenség gyakorlati alkalmaz ismeretek	•	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódá	si pontok
Kertészeti alapismeret. A kert mint ökö A környeze mérésének, e eljárásai, eszkö Az ökológ kertművelés (vetésforgó,	ológiai egység eti állapot értékelésének ozei giai (bio) alapszabályai	A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére: a problémamegoldás során önállóan vagy társakkal együtt fogalmaz meg megoldási alternatívákat; komplex szempontrendszer mentén választ stratégiát, optimalizál;	Természetis Környezeti megfigyelésel állapotrögzíté A téli r rovarvéde előkészül (madárka etető,	k, es nadár- és elem etei

talajerő-utá	npótlás,	holisztikus szemlélettel rendelk	kezik, készítése a
immunerősítés)		az összefüggések megérte	ésére lehetőségek szerint)
Kertművelés és -ápolás		törekszik;	Matematika: , mérések,
 A biogazdál 	kodás jellemzői	döntéseit tudatosság jelle	emzi, adatok elemzése
 Növényi 	immunerősítő	alternatívákat mérlegel;	
levek l	készítése és	alkalmazza a döntés-előkés	zítés,
használata		döntéshozatal eljárásait, l	hibás
A madárba	arát, rovar- és	döntésein változtat;	
méhbarát k	ert jelentősége a	az egyes részfeladat	tokat
biokertben		rendszerszinten szemléli;	
• A	vegyszeres	felismeri a személyes csele	ekvés
növényvéde	elem előnyei-	jelentőségét a glo	bbális
hátrányai a	általában és az	problémák megoldásában;	
iskolakertben, az ökológiai		ismeri az egyes modulo	khoz
(bio)	gazdálkodásban	kapcsolódó foglalkoz	zások
megengede	ett szerek	jellemzőit, ezekkel kapcsola	itban
jellemzői		megfogalmazza	saját
Pályaorientáció		preferenciáit.	
 A tanórai te 	evékenységekhez		
kötődő	(mezőgazdasági)		
szakmák, foglalkozások			
 Tanulási utak a megismert 			
szakmák megszerzéséhez			
	Az iskolakert, m	int életközösség; növények kár	tevői; növényvédelem; vegyszer
V-lasfamila	nélküli növényv	édelem; biológiai növényvédele	m; mechanikai növényvédelem;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	biogazdálkodás,	madárbarát kert; madár-, rovar-	és méhvédelem az iskolakertber
iugaiiliak			

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Téli tevékenységek	Téli tevékenységek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai				
Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazásol ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódás	si pontok	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Zöldségfélék, gyógynövények termeszté iskolakertben		ése az	Órakeret 12 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tervezési foly Digitális alk értelmezé Tevékenysége mérlegelé Döntéshozata jutás Cselekvő tuda Önismeret, tá munkatev Véleményforr	ek, beavatkozások környezeti és gaz	alkalmazása ciók, adatok dasági követk ényformálás, k lesztése, csapa ekben	rendezése, ezményének conszenzusra tban végzett
Problémák, jelenség gyakorlati alkalmaz ismeretek	•	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódá	si pontok
Kertészeti alapismeret • A környeze mérésének, e eljárásai, es időjárás	eti állapot értékelésének szközei; az változásainak rtékelése a ztés n műveletek szerszámai, sználatuk ivartalan szaporítási dugványozás,	önállóan szerez információt megfigyelés, vizsgálat,	módokka hajtatáso növényte l az	porítási mazása a re álló esztés szaporítási al, es ermesztésse iskolakert gei szerint

- Zöldségfélék, fűszer- és gyógynövények szaporítása, termesztése, palántanevelés; szaporítás növényi részekkel: dughagymával, fiókhagymával, gumóval
- A növénytársítás szabályai: gyógynövények, dísznövények a zöldségágyban; a növények egymásra gyakorolt hatása; vetési, termesztési terv; az ágyásban egymást követő növények termesztésének tervezése, a termőterület maximális kihasználásával

Kertművelés és -ápolás

- A gazdasági év munkarendje
- Kertészeti munkák: az iskolakerti környezet értékelésén alapuló beavatkozások tervezése; kertgondozás; a felhasználásra érett növényi részek betakarítása
- Baleset-megelőzési szabályok

Élelmiszer-termelés, -feldolgozás

 Az élelmiszer-termelés hagyományai, értékei, hungarikumai: élelmiszertermelés hazánkban; mezőgazdasági ágazatok, termékek; a betakarított növényi részek felhasználása, feldolgozása

Pályaorientáció

 A tanórai tevékenységekhez kötődő (mezőgazdasági, élelmiszeripari) szakmák, foglalkozások; gazdák és

- n terv szerinti lépések megtartásával, önellenőrzéssel halad alkotótevékenységében;
- önismeretére építve vállal feladatokat, szem előtt tartva a csapat eredményességét;
- a csoportban feladata szerint tevékenykedik, tudását megosztja;
- alkalmazkodik a változó munkafeladatokhoz, szerepelvárásokhoz; vezetőként tudatosan vezeti a csoport döntési folyamatát;

megérti az egyén felelősségét a közös értékteremtésben;

tisztában van a saját, a családi és a társadalmi erőforrásokkal és az azokkal való hatékony és tudatos gazdálkodás módjaival;

ismeri az egyes modulokhoz kapcsolódó foglalkozások jellemzőit, ezekkel kapcsolatban megfogalmazza saját preferenciáit.

Európában Tanulási ut	hazánkban és ak a megismert gszerzéséhez	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Növények ivaros és ivartalan szaporítása, palánta, tőosztás, dugványozás, bujtás, gazdálkodás, a termőterület kihasználtsága; a termesztési folyamat munkaműveletei; mezőgazdasági ágazatok, gazdaságok; hagyományos és nagyüzemi gazdálkodás; élelmiszerek előállítása	

ÉRTÉKELÉS:

- 1. Milyen szinten sajátította el a tanuló a tananyaghoz szükséges szaknyelvet és fogalmakat?
- 2. Tudja-e megfelelően alkalmazni a megtanult ismereteket?
- 3. Képes-e a megismert tények, folyamatok, fogalmak elemzésére, törvényszerűségek bizonyítására?
- 4. Rendelkezik-e megfelelő önállósággal a megfigyelések, vizsgálódások, kísérletek végzésében az eszközök balesetmentes használatában, az információhordozók kiválasztásában hasznosításában?
- 5. Elsajátította-e az értő, a válogató, a kritikai olvasás megfelelő szintjét és tudja-e hasznosítani az ismeretszerzés folyamatában?
- 6. Miként tud önállóan vagy társaival együttműködve ismereteket szerezni, gyakorlatokat végezni, a megszerzett ismereteket új szituációban alkalmazni?
- 7. Képes-e általánosításra, szabályalkotásra?
- 8. Tudja-e a természeti jelenségek összefüggéseit felismerni s következtetéseket levonni?

- 9. Tudja-e alkalmazni a tanultak alapján a környezettudatos magatartás alapvető szabályait?
- 10. Milyen mértékben vált személyiségének jellemzőjévé a környezet, az egészségvédelem és a permanens önművelődés igénye?
- 11. Hogyan képes használni az info-kommunikációs eszközöket az ismeretszerzés folyamatában?